

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ LAN

**TÍCH HỢP NỘI DUNG GIÁO DỤC
BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU, PHÒNG TRÁNH VÀ GIẢM NHỆ
THIÊN TAI TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 12 TRUNG HỌC
PHỔ THÔNG Ở TỈNH ĐIỆN BIÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN, NĂM 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ LAN

**TÍCH HỢP NỘI DUNG GIÁO DỤC
BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU, PHÒNG TRÁNH VÀ GIẢM NHỆ
THIÊN TAI TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 12 TRUNG HỌC
PHỔ THÔNG Ở TỈNH ĐIỆN BIÊN**

**Ngành: Lý luận và PPDH Bộ môn Địa lí
Mã số: 8.14.01.11**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Đỗ Vũ Sơn

THÁI NGUYÊN, NĂM 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan kết quả nghiên cứu và các số liệu trong luận văn là của riêng tôi và chưa từng được công bố trong bất kì công trình nào khác. Công trình nghiên cứu này là độc lập của riêng tác giả.

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Lan

LỜI CẢM ƠN

Tác giả luận văn xin chân thành cảm ơn các thầy, cô giáo trong khoa Địa lí, Trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên, phòng Đào tạo ĐHSP Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi nhất giúp tác giả hoàn thành luận văn.

Em xin bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đến PGS.TS. Đỗ Vũ Sơn đã tận tình chỉ bảo và hướng dẫn trong suốt quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài luận văn này.

Tác giả xin gửi lời cảm ơn đến Ban giám hiệu, các thầy, cô giáo và HS các trường THPT trên địa bàn tỉnh Điện Biên: Trường THPT huyện Điện Biên, Trường THPT Thanh Nưa, Trường THPT thành phố Điện Biên. Đã giúp đỡ nhiệt tình cho tác giả thực nghiệp sư phạm và hoàn thành luận văn.

Cuối cùng, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã chia sẻ những khó khăn, cố vũ, động viên và tạo những điều kiện tốt nhất cho tác giả hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, tháng năm 2020

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Lan

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử nghiên cứu của đề tài	1
3. Mục tiêu nghiên cứu.....	15
4. Nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài.....	15
5. Giới hạn, phạm vi nghiên cứu.....	16
6. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu	16
7. Cấu trúc của luận văn.....	18
NỘI DUNG	19
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA DẠY HỌC TÍCH HỢP GIÁO DỤC ỨNG PHÓ VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU, PHÒNG TRÁNH VÀ GIẢM NHẼ THIÊN TAI TRONG MÔN ĐỊA LÍ 12 - THPT Ở TỈNH ĐIỆN BIÊN	19
1.1. Cơ sở lý luận	19
1.1.1. Phương pháp dạy học, hình thức tổ chức dạy học	19
1.1.2. Dạy học tích hợp	20
1.1.3. Ứng phó với biến đổi khí hậu, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai	24
1.2. Cơ sở thực tiễn	34
1.2.1. Tổng quan về tỉnh Điện Biên	34
1.2.2. Chương trình Địa lí 12 - THPT.....	39

1.2.3. Đặc điểm tâm sinh lý và trình độ nhận thức của học sinh lớp 12-THPT.....	41
1.2.4. Thực trạng việc tích hợp kiến thức về giáo dục BDKH, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai trong dạy học Địa lí 12- THPT ở tỉnh Điện Biên	44
TIÊU KẾT CHƯƠNG 1.....	46
Chương 2. QUY TRÌNH VÀ KẾ HOẠCH DẠY HỌC TÍCH HỢP GIÁO DỤC ỨNG PHÓ VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU, PHÒNG TRÁNH VÀ GIẢM NHẸ THIÊN TAI TRONG MÔN ĐỊA LÍ 12 - THPT Ở TỈNH ĐIỆN BIÊN	47
2.1. Nguyên tắc giáo dục ứng phó với biến đổi khí hậu, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai cho học sinh Trung học phổ thông ở tỉnh Điện Biên	47
2.2. Mục tiêu giáo dục ứng phó với biến đổi khí hậu, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai cho học sinh Trung học phổ thông ở tỉnh Điện Biên	49
2.2.1. Mục tiêu chung.....	49
2.2.2. Mục tiêu đối với học sinh.....	49
2.3. Quy trình tích hợp giáo dục ứng phó với biến đổi khí hậu và phòng tránh thiên tai trong dạy học Địa lí 12-THPT	51
2.4. Xây dựng kế hoạch dạy học tích hợp môn địa lí lớp 12-THPT.....	54
2.4.1. Khả năng tích hợp nội dung Giáo dục ứng phó với BDKH, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai trong chương trình Địa lí 12-THPT	54
2.4.2. Xây dựng kế hoạch dạy học	60
TIÊU KẾT CHƯƠNG 2.....	72
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	73
3.1. Mục đích thực nghiệm	73
3.2. Nguyên tắc thực nghiệm	73
3.3. Yêu cầu của thực nghiệm.....	74
3.4. Nhiệm vụ thực nghiệm.....	74
3.5. Quá trình thực nghiệm	75
3.5.1. Nội dung thực nghiệm.....	75
3.5.2. Đối tượng thực nghiệm	75
3.5.3. Quy trình thực nghiệm	76

3.6. Đánh giá kết quả thực nghiệm	77
3.6.1. Kiểm tra, đánh giá	77
3.6.2. Tổng hợp điểm kiểm tra	77
3.6.2. Đánh giá	79
3.7. Khảo sát ý kiến giáo viên, học sinh	81
TIÊU KẾT CHƯƠNG 3.....	83
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO	86
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Từ đầy đủ
BĐKH	Biến đổi khí hậu
DHTH	Dạy học tích hợp
ĐC	Đối chứng
ĐHSP	Đại học sư phạm
GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
GDBVMT	Giáo dục bảo vệ môi trường
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
LHQ	Liên hiệp quốc
SGK	Sách giáo khoa
SPTH	Sư phạm tích hợp
TN	Thực nghiệm
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1.	Nội dung, địa chỉ, hình thức tích hợp.....	54
Bảng 3.1.	Danh mục bài TN	75
Bảng 3.2.	Danh sách các lớp TN và ĐC	75
Bảng 3.3.	Danh sách GV Địa lí dạy TN	76
Bảng 3.4.	Tổng hợp điểm ở Bài: Bảo vệ môi trường và phòng chống thiên tai.....	77
Bảng 3.5.	Tổng hợp điểm bài địa lý địa phương (tỉnh Điện Biên).....	78
Bảng 3.6.	So sánh kết quả lớp đối chứng và lớp thực nghiệm	79
Bảng 3.7.	Kết quả phân loại điểm của hai lớp	79
Bảng 3.8.	Kết quả khảo sát	81

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1.	Bản đồ phân vùng nguy cơ lũ quét tỉnh Điện Biên.....	38
Hình 3.1.	Biểu đồ so sánh kết quả thực nghiệm bài Bảo vệ môi trường và phòng chống thiên tai.....	78
Hình 3.2.	Biểu đồ so sánh kết quả thực nghiệm địa lý địa phương (tỉnh Điện Biên).....	79
Hình 3.3.	Biểu đồ so sánh tần số xuất hiện điểm kiểm tra	80

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Biến đổi khí hậu (BĐKH) gây ra thiên tai ngày càng nghiêm trọng và khó lường. Học sinh (HS) là đối tượng nhạy cảm chịu tác động của thiên tai trước mắt và lâu dài. Do đó việc giáo dục ứng phó với BĐKH, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai cho đối tượng HS là vô cùng cần thiết, vừa giúp các em phòng tránh và xử lý kịp thời nhằm làm giảm nhẹ tác hại khi thiên tai xảy ra, vừa giáo dục được một thế hệ hiểu, ứng xử đúng mực với thiên nhiên, tích cực giữ gìn môi trường sống.

Điện Biên là tỉnh miền núi, đầu nguồn dòng chảy, với địa hình chia cắt mạnh, độ dốc lớn, địa chất phức tạp, khí hậu có nhiều biến động thất thường; các hoạt động của con người tác động nhiều đến địa hình, dòng chảy,... nên các thiên tai như lũ quét, lũ ống, trượt lở đất,... đã xảy ra và còn nhiều nguy cơ xảy ra trong thời gian tới. Do còn thiếu hiểu biết và kỹ năng phòng tránh nên hàng năm đã có nhiều tai nạn nghiêm trọng xảy ra cho con người và tài sản.

Việc giáo dục cho HS, đặc biệt là HS lớp 12 - những chủ nhân trong tương lai gần, hiểu biết về BĐKH, những kỹ năng cần thiết để phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai là vô cùng cần thiết, đặc biệt với tỉnh miền núi Điện Biên.

Môn Địa lí lớp 12-THPT có nhiều khả năng tích hợp nội dung “Giáo dục BĐKH, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai” vào chương trình chính khóa, đặc biệt là phần về địa lí địa phương.

Chính vì vậy, tác giả lựa chọn *Tích hợp nội dung Giáo dục BĐKH, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai trong dạy học địa lí 12 - THPT ở Tỉnh Điện Biên* làm đề tài nghiên cứu.

2. Lịch sử nghiên cứu của đề tài

2.1. Trên thế giới

* *Về dạy học tích hợp*

Tháng 9 năm 1968, “Hội nghị tích hợp về việc giảng dạy các khoa học” đã được Hội đồng Liên quốc gia về giảng dạy khoa học tổ chức tại Varna